

Behov for skærmning - rammerne for magtanvendelse

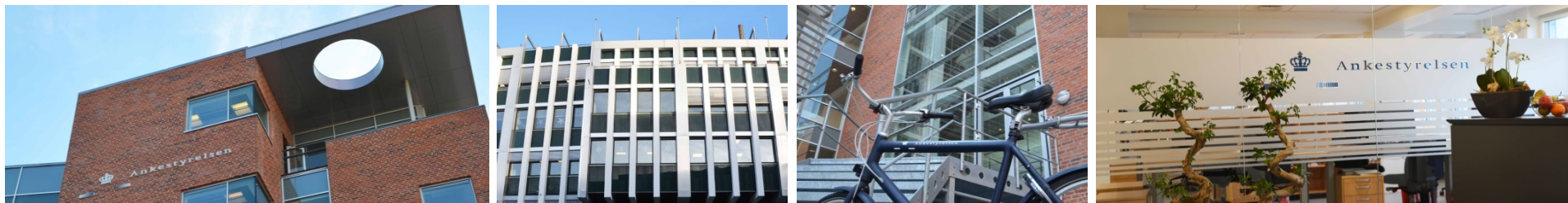
Ankestyrelsen

Specialkonsulent Birgitte Mohrsen

12. september 2019

Ankestyrelsen

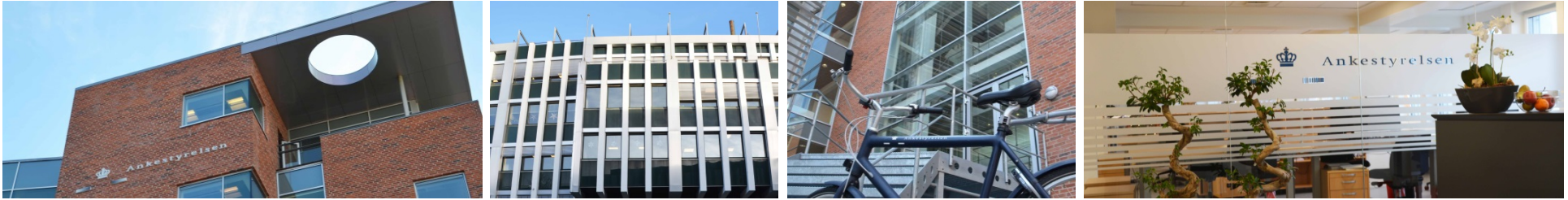

Brug af skærmning

Der ses således på følgende:

- Magt contra omsorg
- SEL § 126
- SEL § 127

Hvad er magt i serviceloven?

Magt er, når kommunen gennemfører en foranstaltning ved fysisk indgreb selvom,

- borgeren ikke giver sit samtykke.
- borgeren ikke kan give informeret/habilt samtykke.

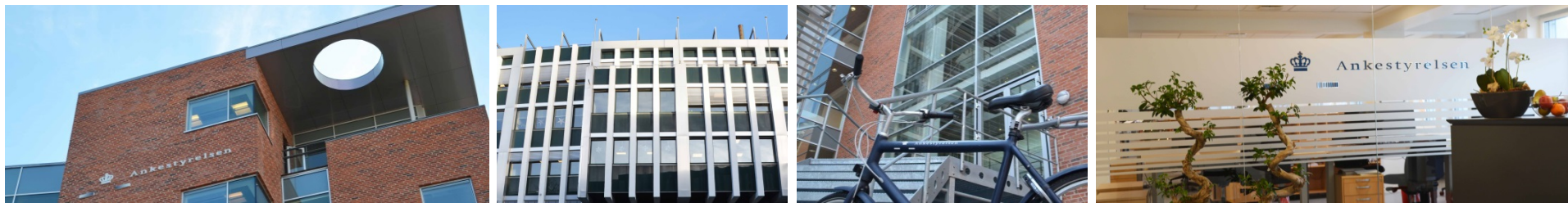

Regler, der regulerer brug af ”magt” over for voksne i sociallovgivningen

- Grundloven
- Konventioner
- Servicelovens kap. 24
- Bekendtgørelse nr. 226 af 11/03/2019 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten overfor voksne samt om særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagepligt i boformer efter serviceloven.

Grundlovens § 71

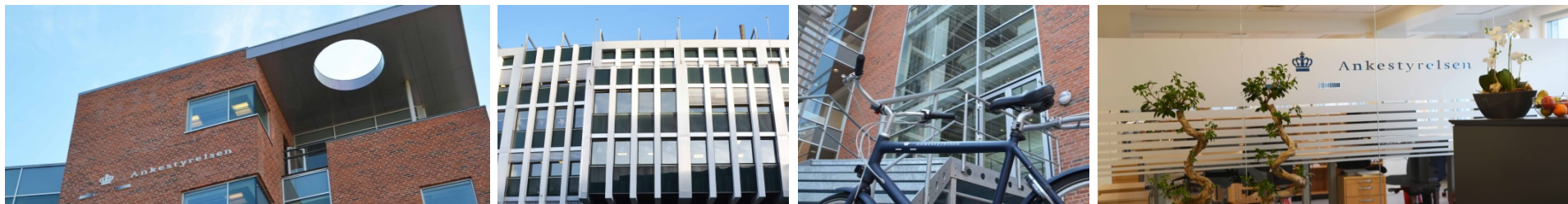
Den personlige frihed er ukrænkelig
Frihedsberøvelse kan kun finde sted
med hjemmel i loven.

konventioner

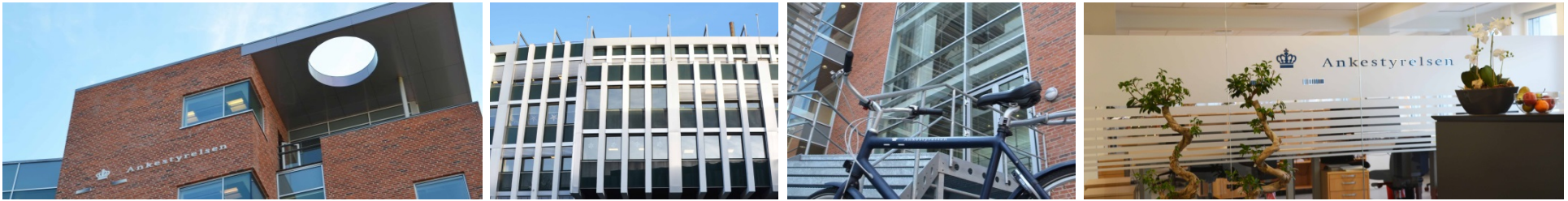
- Europæiske Menneskeretskonvention art. 8.
- FN's Handicapkonvention art. 3 a.

Magt contra omsorg

- Hvad er nødvendig omsorg, når borgeren har afslået hjælpen?
- Hvis borgeren ikke kan give samtykke til nødvendig begrænsning i selvbestemmelsesretten – hvem kan så?

Menneskets ret til selvbestemmelse

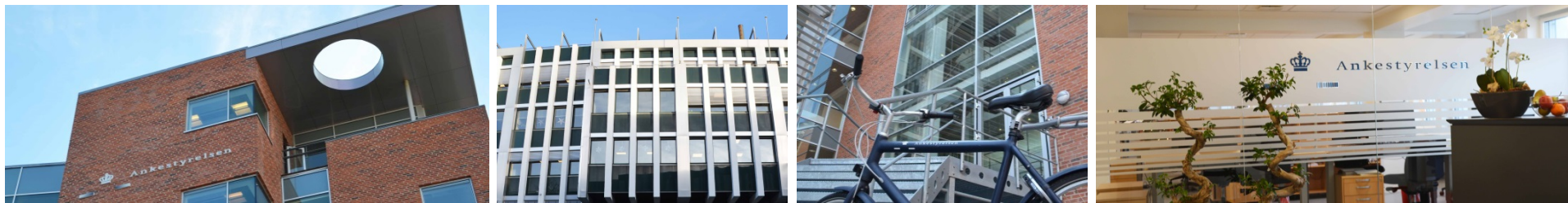
HR:

- Kommunen kan ikke pålægge en person at tage imod bestemt hjælp.
- Kommunen/personale kan ikke udføre hjælp (for at undgå omsorgssvigt) ved brug af magt.

U:

- anvende servicelovens bestemmelser om magtanvendelse, servicelovens kap. 24.

Kommunens omsorgspligt, servicelovens § 82

Kommunens omsorgspligt:

- borgeren har ret til at afslå hjælpen.
- medarbejderne har en vedvarende pligt til at finde den måde, borgeren vil kunne modtage hjælpen på.

Når borger ikke kan give samtykke til magt, hvem kan så?

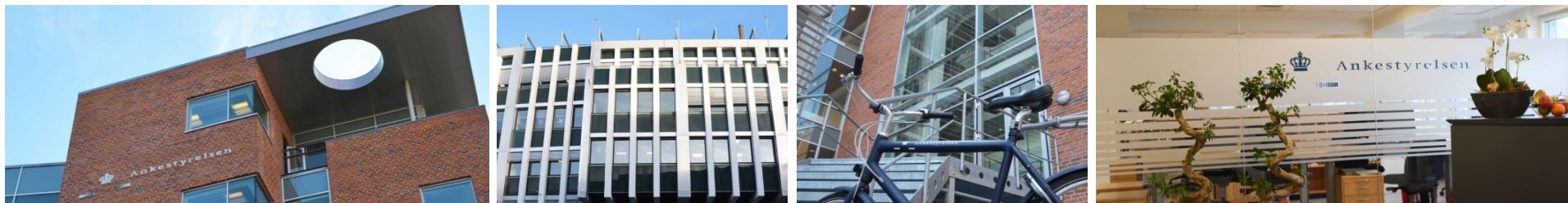
HR:

- Ingen, heller ikke værge eller pårørende, kan give samtykke til en given foranstaltning.

U:

- Lovhjemmel hertil.

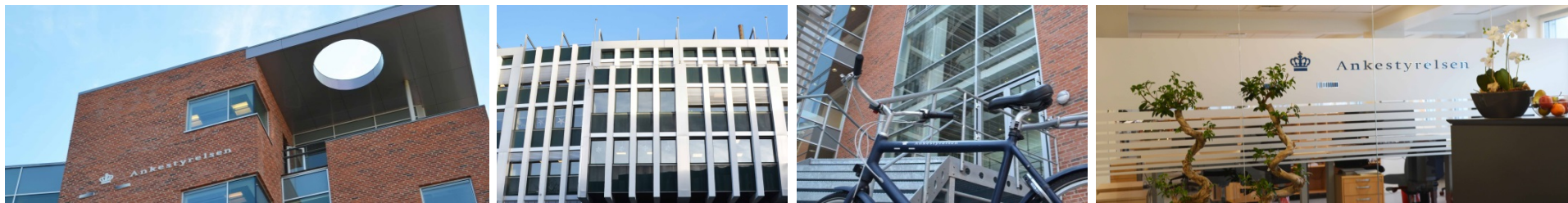

Kan værge samtykke til brug af magt?

Bestemmelserne om magtanvendelse er undtagelsesbestemmelser. Der kan ikke ske en udvidende fortolkning, og værgeren kan derfor kun give samtykke i de tilfælde, hvor bestemmelsen giver værgeren denne kompetence.

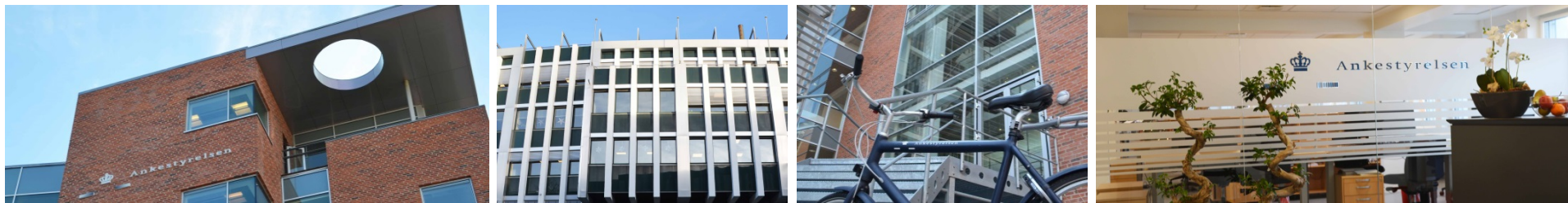

Retssikkerhedsprincipper ved magtanvendelse

Udøvelse af magt skal overholde følgende retssikkerhedsprincipper:

- socialpædagogisk bistand, omsorg og pleje går altid forud for magtanvendelse.
- beskyttelse af den personlige frihed.
- proportionalitetsprincippet (mindsteindgrebsprincippet).
- Individualitetsprincippet.

Retssikkerhedsprincipper ved magtanvendelse fortsat

Udøvelse af magt skal overholde følgende retssikkerhedsprincipper:

- princippet om åbenhed
- legalitetsprincippet
- særlige krav til beslutningsgrundlag og klageadgang.

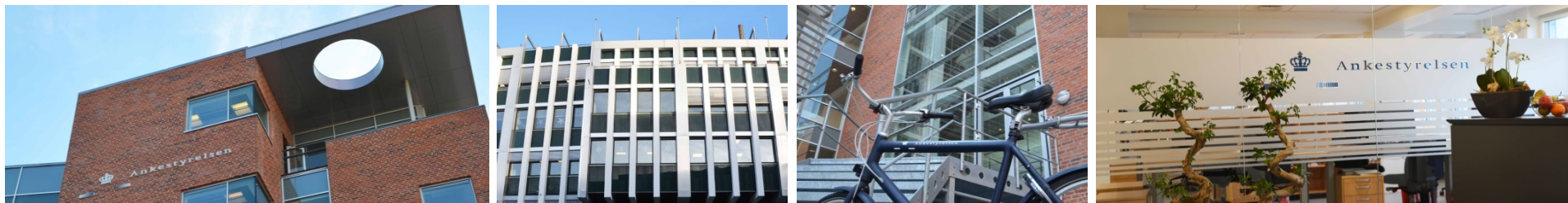
Frihedsberøvelse efter servicelovens bestemmelser

Serviceovens kapitel 24:

En udtømmende opregning af,

- hvilke former for frihedsberøvelse, der lovligt kan iværksættes over for voksne inden for det sociale område, og
- under hvilke betingelser dette kan ske.

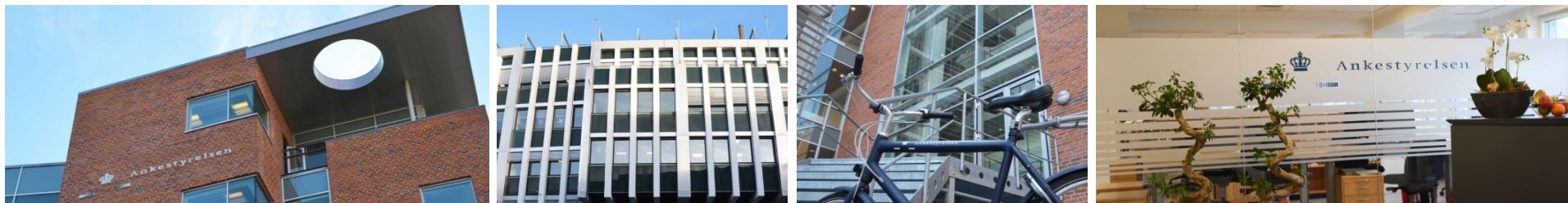

Serviceoven § 124 a målgruppen for magtanvendelses- reglerne

Målgruppen er borgere

- med betydelig og varigt nedsat **psykisk** funktionsevne
- Berettiget til hjælp i form af personlig og praktisk hjælp samt socialpædagogisk bistand m.v., behandling eller aktiverende tilbud efter serviceloven, og
- som ikke samtykker i eller kan give informeret samtykke til en foranstaltning efter bestemmelserne om magtanvendelse.

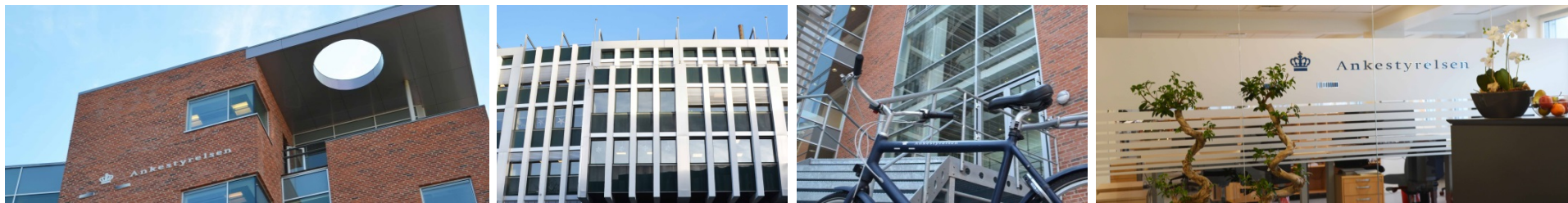

Forskellige former for magtanvendelse

- personlige alarm- eller pejlesystemer § 125, herunder særlige døråbnere ved yderdørene § 125, stk. 3,
- akut fastholdelse § 126,
- fastholde en person i en personlig hygiejnesituation § 126 a,
- tilbageholdelse i boligen § 127,
- anvendelse af stofseler § 128,
- flytning uden samtykke § 129.

Magtanvendelse efter serviceloven giver ikke mulighed for

- fiksering af en borger.
- tvangsbehandling af en borger.
- foretage skjult medicinering.
- Overvågning.

Akut fastholdelse

Hvornår træffes en afgørelse?

- Der træffes faktisk afgørelse af personalet i forbindelse med den akutte fastholdelse.
- Akut fastholdelse skal meddeles borger/værge/pårørende mv., se klageadgang § 133, stk. 3.
- Kommunens vurdering er ikke en afgørelse.

Forudgående godkendelse

Kræver forudgående godkendelse fra kommunen:

- Fastholdelse i hygiejnesituationer efter § 126 a.
- Tilbageholdelse efter § 127.

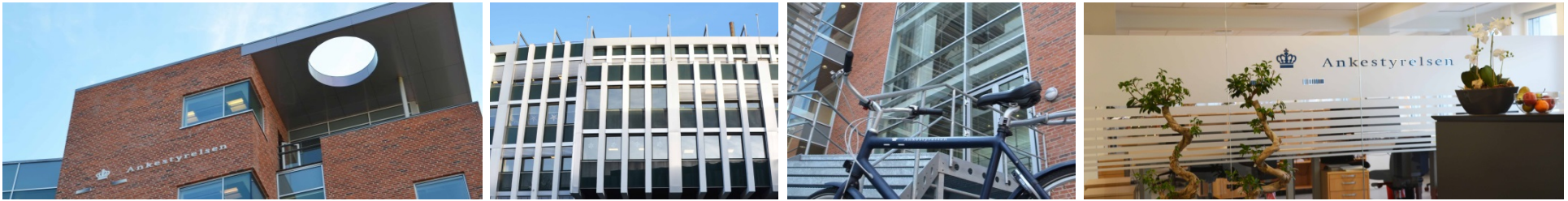

Krav om godkendelse efter servicelovens § 127

Tilbageholdelse af en borger i boligen kræver en forudgående godkendelse af kommunen.

Magtanvendelse i form af tilbageholdelse uden forudgående tilladelse er derfor som udgangspunkt ikke i overensstemmelse med reglerne i kapitel 24 i serviceloven.

Tilbageholdelse i boligen

Der er krav om forudgående godkendelse.

Tilbageholdelse i boligen mv. må ikke være en følge af de særlige døråbnere, uden kommunen har truffet afgørelse herom efter SEL § 127.

Personer, der ikke er omfattet af en afgørelse om tilbageholdelse i boligen, skal sikres nødvendig hjælp til at betjene de særlige døråbnere.

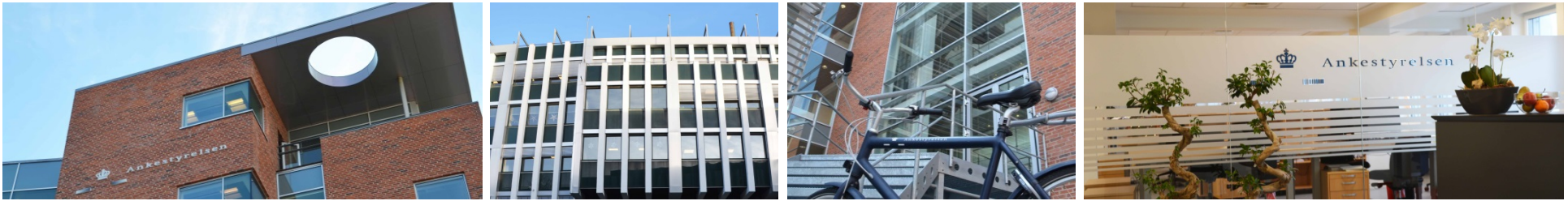

Hvornår kan der gives godkendelser

Godkendelsen er for det første betinget af,

- at der er nærliggende risiko for, at borgeren ved at forlade boligen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade.
- at forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet for at afværge denne risiko, at der anvendes fysisk magt, så borgeren forhindres i at forlade boligen eller føres tilbage til boligen.
- at lovens øvrige muligheder forgæves har været anvendt.

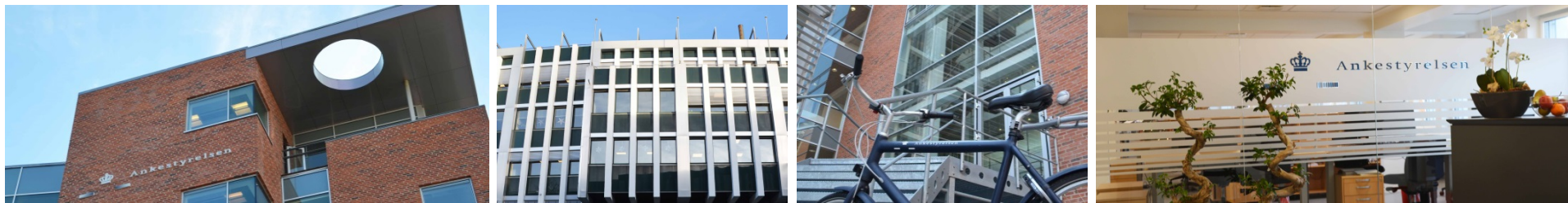
Nye regler om magtanvendelse

Formålet er den samme.

Der er nu hjulmet en direkte ret til personalet at træffe afgørelser ved bestemte former for magt (se 124 d + 13 6d).

Kommunen bliver klageinstans i de situationer, hvor personalet træffer afgørelser.

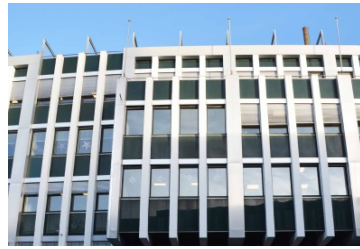
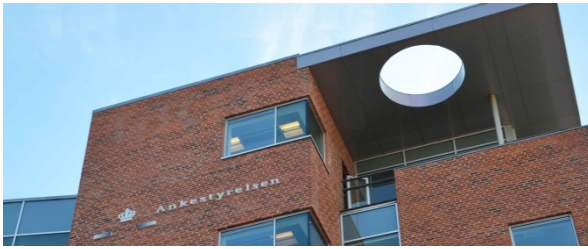

Betingelser i servicelovens § 136 d

Fastholdelse, tilbageholdelse eller føren tilbage til boligen eller andet opholdsrum kan alene ske, når

- det er nødvendigt for at sikre en eller flere andres tryghed, værdighed eller sikkerhed
- Personen udviser en adfærd, der er
 - meget grænseoverskridende
 - meget konfliktskabende i forhold til de øvrige personer på bo- og dagtilbuddet
 - en beboer i bo- og dagtilbuddet er gået ind i en andens beboers egen bolig, uden den anden ønsker dette

Spørgsmål

Hvordan skal det forstås ???

Ankestyrelsen